

Vennskap Nord/Sør (VNS)

Innholdsliste

1. Sammendrag	2
1.1 Introduksjon	2
1.2 Sammendrag av analyse	3
1.3 Sammendrag av anbefalinger	3
2. Innledning	4
2.1 VNS' historie og bakgrunn.....	4
2.2 VNS' medlemmer	4
2.3 VNS' informasjonsvirksomhet	4
2.4 VNS' egen Nord/Sør-informasjon.....	4
VNS' ordninger for informasjonsarbeid.....	4
2.5 Støtteordningen Informasjon Nord/Sør	4
VNS' målgrupper	5
Omfang av Informasjonsstøtten.....	5
2.6 Andre forhold	5
2.7 RORG-samarbeidets fagfelleevalueringer....	5
2.8 Fagfelleevalueringen av VNS.....	6
Konkret materiell som er vurdert.....	6
3. Analyse av suksessfaktorer	7
3.1 Beskrivelse av prosessen.....	7
3.2 Analyse av suksessfaktorer	7
Det personlige møtet.....	7
Relevant budskap.....	7
Løsningsorientering.....	7
Fremstillinger av mennesker:	7
Strategiske valg	8
4. Anbefalinger fra fagfellene	8
A. VNS' forhold til Nord/Sør-informasjon	8
B. VNS' konkrete arbeid og prosjekter med Nord/Sør-informasjon	9
C. Generelle råd:	10

Fagfellene

Elise Christensen

Elise var ansatt i Caritas Norge som programkoordinator for Latin-Amerika, men er nå junior-ekspert for UNDP/UNEP i Kenya. Elise har en Master i internasjonale studier fra London, og har hatt ulike jobber for bl.a. Utviklingsfondet og Norges Fredsråd, og sitter som styreleder for FIVAS (Foreningen for Internasjonale Vannstudier).

Per Kristian Nielsen

Per Kristian er internasjonal sekretær og organisasjonskoordinator i KrF og KrFs Studieforbund. Han har også bakgrunn som politisk rådgiver for KrF på Stortinget, og som nestleder og internasjonal sekretær i KrFU, og han har hovedfag i statsvitenskap fra Blindern

Titus Tenga

Titus er førsteamanuensis ved Høgskolen i Oslo, tilknyttet Lærerutdanningens Internasjonale Senter (LINS). Han har samfunnsvitenskaplig bakgrunn med doktorgrad fra Norges idrettshøgskole. Titus har bred erfaring på internasjonal utdanning og utviklingssamarbeid som forsker og konsulent på politisk planlegging, gjennomgang og evaluering av Nord/Sør samarbeid, og har vært leder for NGO-forum for utdanning gjennom LINS.

Fra VNS har

daglig leder
Jan Stangeby Nielsen

kontorleder
Liv Aass Frank

og programleder
Katrine Sivertsen

vært spesielt involvert i prosessen.

Knut Hjellose har vært sekretær og ansvarlig for prosessen fra RORG-samarbeidet.

Rapporten er skrevet av RORG-samarbeidet. Fagfellene stiller seg bak de fremstillinger, analyser anbefalinger som er beskrevet.

1. Sammendrag

1.1 Introduksjon

Vennskap Nord/Sør (VNS) er en sammenslutning av norske vennsapsgrupper, kommuner, organisasjoner, institusjoner og enkeltpersoner som er engasjert i vennsapsamarbeid med lokalsamfunn i Sør.

VNS' visjon er å skape en likeverdig dialog og samhandling mellom folk i lokalsamfunn i Sør og tilsvarende i Nord.

VNS' arbeid med Nord/Sør-informasjon todelt. Delvis har organisasjonen en egenproduksjon av Nord/Sør-informasjon, delvis administrerer VNS Nord/Sør-midler til sine medlemsgrupper gjennom en støtteordning for informasjonstiltak som hver enkelt gruppe kan søke på.

Denne fagfelle vurderingen av VNS' informasjonsvirksomhet begynte våren 2008 og ble ferdigstilt november 2008.

Rapporten er bygd opp av en innledende presentasjon av konseptet rundt fagfelle vurderinger fra RORG-samarbeidet. Videre kommer en kort presentasjon av VNS og organisasjonens informasjonsarbeid. Deretter presenteres analysen som denne vurderingen har produsert, før fagfellenes anbefalinger kommer til slutt.

Denne rapporten er tenkt som en veiledende inspirasjonskilde og et verktøy for de som jobber med Nord/Sør- informasjon i VNS.

1.2 Sammendrag av analyse

Denne fagfelleevalueringen av VNS basert seg på en felles analyse over suksessfaktorer bak VNS beste informasjonsresultater.

VNS valgte ut en pakke med eksempler som de selv mener er de aller beste resultatene fra støtteordningen for Nord/Sør-informasjon. Disse eksemplene ble analysert for bakenforliggende suksessfaktorer; *hva som gjorde at det beste ble så bra?*

Her følger et kort sammendrag av de viktigste suksessfaktorene vi fant:

Det personlige møtet

Vennskap Nord/Sør arbeider med det personlige møtet som hovedmetode. Når de som møtes er interessante for hverandre, blir potensialet for bra informasjonsarbeid realisert.

Relevant budskap

Det er særlig to faktorer som er sentrale for at budskapet oppleves som relevant; begge parter må være viktige for hverandre, og personene som møtes "har noe å melde"

Løsningsorientering

Informasjonsprosjekter som presenterer muligheter og løsninger for endring, og ikke bare problemer, åpner for handling, mestringsopplevelse og eierskap hos mottageren.

Fremstillinger av mennesker

Vennskap Nord/Sør ønsker å få frem menneskene i Sør, i stedet for å la dem forsvinne i de store strukturene. Det beste informasjonsarbeidet klarer dette på mottagersiden også, hvor mottageren kan identifisere seg som viktig og relevant for en løsning eller en problemstilling.

Strategiske valg

De vennsapsgruppene som bruker informasjonsvirksomheten strategisk har fått gode resultater. Mye av de beste informasjonsresultatene kommer i forbindelse med andre arrangementer utenfor vennsapsgruppene, hvor vennsapsarbeidet komplimenterer en eksisterende relasjon eller et pågående arbeid. Dette gjør at informasjonsarbeidet kan virke utdypende og utfyllende, og når ut på et dypt plan til et stort publikum. Foranking i relevante fagmiljø gir gjennomslagskraft.

1.3 Sammendrag av anbefalinger

Fagfellegruppen kom i et fellesmøte med en rekke synspunkter og innspill til VNS. Det var to hovedtemaer som gikk igjen, disse er oppsummert her i punkt A og B. Noen mer generelle anbefalinger står under punkt C.

Det er utvilsomt mange av disse innspillene som VNS har reflektert over før. Anbefalingene må derfor forstås supplerende og utdypende til VNS eksisterende arbeid for kvalitetssikring og fornyelse av sin informasjonsvirksomhet.

A. VNS' forhold til Nord/Sør-informasjon

VNS bør klargjøre hva organisasjonen forstår som *god* Nord/Sør-informasjon. Dette bør innebære å definere hva VNS mener Nord/Sør-informasjon er, og hva som kjennetegner *gode* Nord/Sør-informasjonsprosjekter i sin egen organisasjon.

VNS oppfordres til å vektlegge prosjektsøknader etter om prosjektet omhandler *temaer* som VNS selv mener er *særlig sentrale og aktuelle*.

B. VNS' konkrete arbeid og prosjekter med Nord/Sør-informasjon

VNS' metode med personlige møter er en stor og unik styrke, som bør nyttegjøres fullt ut. Penger fra RORG-bevilgningen bør prioriteres til de prosjektene og personlige møtene som VNS selv antar at vil resultere i god Nord/Sør-informasjon.

Kompetanseheving i gruppene viktig, og denne må være kontinuerlig. VNS bør vurdere å bruke *tydeligere og mer eksplisitte kvalitetskriterier* for Nord/Sør-informasjon i søknadsdokumentene.

Nettverkene som vennsapsgruppene og VNS sentralt har, er en av de viktigste ressursene i organisasjonen. VNS bør vurdere å koble nye strukturer og samfunnsgrupper opp mot nettverkene og vennsapsgruppene, som for eksempel spesifikke fagmiljø og utdanningsinstitusjoner.

C. Generelle råd:

Slik fagfellegruppen forstår det, opplever VNS seg i en slags tilpasningsfase i forhold til organisasjonens tilhørighet og rolle i RORG-bevilgningen fra Norad. VNS bør vurdere om Nord/Sør-bevilgningen administreres på et bærekraftig vis, eller om det bør gjøres fornyende grep.

VNS oppfordres til å få skrevet ned hva organisasjonen har lært gjennom denne fagfelleevalueringen for å sikre kontinuitet.

2. Innledning

2.1 VNS' historie og bakgrunn

VNS ble etablert i 1990 av allerede eksisterende venns­kaps­grupper og ildsjeler fra frivillige organisasjoner for å danne et felles forum for diskusjon, idébytting og erfaringsutveksling innen Nord/Sør- og venns­kaps­sam­arbeid. Det er over 170 aktive venns­kaps­kon­takter tilknyttet nettverket.

2.2 VNS' medlemmer

Deltakerne i venns­kaps­gruppene kan være skoler, kunstforeninger, kommune­kon­takter, kvin­ne­grupper, barnehager, fagforeninger, menigheter og indivi­der. Organisasjonen er et serviceorgan for venns­kaps­sam­arbeid i Norge.

VNS gir ut nyhetsbrev og temablader (tema: Miljø og bærekraftig utvikling, kultur- og religionsdialog, rettferdig handel etc.), guider til utveksling og arrangerer konferansen Idébyttedagene annethvert år, samt fagseminarer og mindre regionale seminar i Norge og i Sør. VNS forvalter også informasjons- og utvekslingsstøtte til lokalt venns­kaps­sam­arbeid.

* * *

VNS' visjon er å skape en likeverdig dialog og samhandling mellom folk i lokalsamfunn i Sør og tilsvarende i Nord.

VNS' definisjon av venns­kaps­sam­arbeid:

«Venns­kaps­sam­arbeid er direkte og gjensidig kontakt mellom mennesker fra et lokalsamfunn i Nord, og et tilsvarende samfunn i Sør»

Vedtekt § 2 slår fast at VNS' formål er å:

- samle kommuner, organisasjoner, grupper, institusjoner og enkeltpersoner til aktivt arbeid for venns­kaps­sam­arbeid mellom Norge og tilsvarende i utviklingsland.
- medvirke til en utvikling som ivaretar menneskerettigheter, fremmer mellomfolkelig solidaritet, demokrati og bærekraftig utvikling.
- fremme gjensidig kulturell forståelse og kontakt mellom folk med ulik kulturell bakgrunn.

VNS mener Venns­kaps­sam­arbeid ikke skal være bistand eller å adoptere mennesker i nød, men være basert på et ønske om å utveksle kunnskap og erfaringer mellom lokalsamfunn i Nord og Sør.

2.3 VNS' informasjonsvirksomhet

VNS har et todelt informasjonsarbeid; delvis har organisasjonen sentralt en egenproduksjon, delvis administrerer og forvalter VNS ulike støtteordninger for informasjon finansiert av Norad.

2.4 VNS' egen Nord/Sør-informasjon

VNS har i hovedsak tre kanaler for egenprodusert Nord/Sør-informasjon.

- Medlemsbladet, som distribueres til organisasjonens eget nettverk, hovedsakelig venns­kaps­grup­penes medlemmer og andre interesserte, rundt 2000 mottagere.
- Årlige konferanser og seminarer om informasjonsvirksomhet. Særlig konferansen Idébyttedagene er et viktig arrangement for kvalitetsfokus på informasjonen fra venns­kaps­gruppene og prosjektene de gjennomfører.
- Nyhetsbrev to ganger i måneden, og artikler publisert over internett.

VNS' ordninger for informasjonsarbeid

VNS har tre typer støtteordninger, samt utvekslingsprogrammet SPOR.

Det er ordningen "Informasjonsstøtte Nord/Sør" som er det egentlige mottagerprogrammet for Norads rammeavtale på Nord/Sør-informasjon. De andre programmene og ordningene har i utgangspunktet andre finansielle løsninger.

Likevel er resten av VNS' informasjonsvirksomhet involvert i organisasjonens arbeid med Nord/Sør-informasjon, fordi VNS ser på sitt virke som en helhet, det sies også i årsrapporten for 2007 at:

"Alle prosjekter Vennskap Nord/Sør støtter skal ha en informasjonskomponent der målgruppen består av andre enn dem som er direkte involverte i prosjektet."

2.5 Støtteordningen Informasjon Nord/Sør

VNS gir veiledning og støtte til Nord/Sør-informasjon som en del av de lokale venns­kaps­gruppene informasjonsaktiviteter.

Eksempler på dette er tiltak som folkemøter, foredrag, publikasjoner samt arbeid opp mot lokale medier. Det er gjerne landspesifikk informasjon, miljø, religion eller fred/konflikt som står i fokus.

VNS' målgrupper

Målgruppene for disse tiltakene er lokalsamfunnet til den enkelte vennskapsgruppe.

Omfang av Informasjonsstøtten

I årsrapporten for 2007 fremgår det at:

- Vennskap Nord/Sør fikk inn 30 søknader om informasjonsstøtte 2007 på til sammen kr. 1.348.150 og samlet prosjektkostnader på kr. 2.689.350.
- Budsjettet for tildelingen var kr. 350.000 og kr. 349.650 ble delt mellom 24 vennskapsgrupper.

VNS er klare på at noe av de mest sentrale og interessante resultatene fra Informasjonsstøtten, er pressedekningen av arrangementene og utvekslingen mellom vennskapsenhetene.

Denne pressedekningen er også en verdifull kilde til selve prosjektene som Informasjonsstøtten resulterer i.

2.6 Andre forhold

Som nevnt tidligere gjennomfører VNS på grunnlag av Informasjonsstøtten hvert annet år et arrangement kalt **Idébyttedagene**, som legges til en aktiv vennskapskommune. Dette er et tilbud for vennskapsgruppene i VNS, og er ment som et tiltak for erfaringsutveksling, idébytte og faglig inspirasjon.

Under dette arrangementet utveksler deltagerne, slik navnet tilsier, ideer og tanker, samt at VNS arrangerer en rekke foredrag og workshops.

2.7 RORG-samarbeidets fagfelleverdinger

RORG-samarbeidet er et nettverk av norske organisasjoner, som med økonomisk støtte fra Norad gjennom fireårige rammeavtaler driver opplysningsarbeid i Norge om sentrale og aktuelle Nord/Sør- og utviklingsspørsmål.

Beslutningen om å utvikle et system for fagfelleverdinger (peer reviews) blant RORGene ble tatt på RORG-samarbeidets ekstraordinære årsmøte i februar 2006, som del av RORG-samarbeidets strategi og søknad til Norad for perioden 2007-2010.

Forslaget om å etablere et system med fagfelleverdinger blant RORGene ble imidlertid først fremmet i en anbefaling fra en Sør-evaluering av

RORGene i 2002/2003. (Sør-evalueringen ble ledet av Stiaan van der Merwe (Sør-Afrika) i perioden 2002-2003, etter avtale med RORG-samarbeidet og finansiert av UD og Norad. Rapporten er tilgjengelig på RORG-samarbeidets nettsider: <http://www.rorg.no/Artikler/891.html>)

Bakgrunnen var evalueringens avdekking av svakheter knyttet til bl.a. RORGenes samhandling med Sør og strategiske tenkning i forbindelse med opplysningsarbeidet. RORGene hadde også et felles ønske om faglig utveksling og styrking av arbeidet med Nord/Sør-informasjon. Beslutningen om å utvikle et system for fagfelleverdinger har dessuten sin bakgrunn i et generelt ønske/krav fra Norad/UD om evaluering av det arbeidet med Nord/Sør-informasjon som gjøres med økonomisk støtte fra Norad.

Gjennom oppfølging av Sør-evalueringen av RORGene i 2002/2003 har RORG-samarbeidet utviklet og årsmøtebehandlet felles posisjonspapirer om Nord/Sør-informasjon, så vel som Sør-perspektiver og samarbeid med sør, samt en Vær Varsom-plakat for Nord/Sør-informasjon. (Disse dokumentene er tilgjengelig på RORG-samarbeidets nettsider: http://www.rorg.no/RORG_samarbeidet/index.html)

Disse representerer et viktig felles referansegrunnlag for arbeidet med Nord/Sør-informasjon og utviklingen av et system for fagfelleverdinger. Utviklingen av et system for fagfelleverdinger har også bygget på erfaringer fra den prosessen med nasjonale fagfelleverdinger av opplysningsarbeidet (Global Education) som er utviklet i et samarbeid mellom Europarådets Nord/Sør-senter og Global Education Network Europe (GENE), som RORG-samarbeidet er medlem av.

Målsettingen med utviklingen av et system for fagfelleverdinger er å øke og styrke arbeidet med Nord/Sør-informasjon i Norge, blant RORGene og i den enkelte RORG. Gjennom fagfelleverdinger er det også et mål å styrke og videreutvikle den felles faglige forståelsen, så vel som den kritiske debatten om Nord/Sør-informasjon, i og blant RORGene og andre utviklingspolitiske aktører.

Selv om fagfelleverdinger tilpasses de ulike RORGenes egenart og behov vil de også ha fellestrekk som muliggjør en viss grad av sammenligning. Prosessen vil bygge på tre prinsipper for felles læring og utvikling knyttet til arbeidet med Nord/Sør-informasjon:

1. Prosessen starter med en kartlegging av arbeidet med Nord/Sør-informasjon i organisasjonen, som fremhever god praksis og

- støtter læring og utvikling for å styrke og utvide arbeidet med Nord/Sør-informasjon.
2. Prosessen vil trekke inn informasjonsmedarbeidere fra andre RORGer med erfaring fra Nord/Sør-informasjon (fagfeller), samt eksterne eksperter med erfaring fra og innsikt i feltet, som skal delta som "kritiske venner" overfor organisasjonen. Ved å bringe inn erfaringer fra andre organisasjoner og sammenhenger vil fagfellevurderingene styrke mulighetene for læring hos alle som deltar i prosessen.
 3. Prosessen vil fokusere på gode eksempler på kvalitet når det gjelder praksis, strategisk tenkning og forankring av Nord/Sør-informasjonen i organisasjonen, foreta vurderinger og fremme anbefalinger for å styrke arbeidet.

Denne fagfellevurderingen av VNS er den fjerde i rekken utført av RORG-samarbeidets sekretariat.

2.8 Fagfellevurderingen av VNS

Denne fagfellevurderingen av VNS har blitt markant annerledes enn de to foregående utarbeidet av RORG-samarbeidet, av forskjellige årsaker.

Først og fremst var det et internt forhold i fagfellegruppen som utløste endringen i planen. Elise Christensen fikk tilbud og takket ja til en stilling som junior-ekspert for UNDP/UNEP i Nairobi, Kenya, med flytting i slutten av september. Dette måtte vi jo bare gratulere på det varmeste, men opplagt fikk fremdriftsplanen seg en rimelig hard utfordring.

Etter konferering med VNS og de andre fagfellene, var det unison enighet om at Elise var et så viktig og sentralt element i gruppen, at omfattende grep burde gjøres for å sikre hennes fulle deltagelse. I tillegg var høstplanen for de andre fagfellene rimelig full fra før av, men ett vindu åpenbarte seg. Den 23. september hadde alle impliserte tid til et lengre møte på en halv dag.

Denne anledningen satset vi alt på, men det innebar tre grep for prosessen.

- For å få tid til en helhetlig prosess på så kort tid, valgt vi bort alt annet enn støtteordningen for Nord/Sør-informasjon, og fokuserte utelukkende på konkrete resultater, det vil si presseklipp, artikler og medlemsbladet til VNS.
- Videre, selve analysen ble begrenset til å bygge utelukkende på suksessfaktorer bak de aller beste eksemplene. Det sentrale spørsmålet ble "hva har gjort det beste så bra?", som vi besvarte med å identifiserte og beskrive "triggere" eller årsaker til kvaliteten i det beste arbeidet. Selve arbeidet med analysen var det heller ikke mulig for å

- legge til halvdagsmøtet, og ble i stedet foretatt i samspill mellom RORG-samarbeidet og VNS.
- Det siste grepet ble da at halvdagsmøtet 23. september var et samtalemøte, hvor analysen av suksessfaktorene ble lagt frem for fagfellene, til felles diskusjon og kommentering. Videre ble refleksjoner, råd og vurderinger drøftet åpent, med VNS og alle tilstede, før fagfellegruppen fikk tid alene på slutten til å formulere noen innspill og anbefalinger. Det var særlig fire spørsmål fagfellegruppen ble bedt om å behandle:
 - Er analysen holdbar, er den riktig?
 - Er de viktigste suksesskriteriene funnet?
 - Er det noe som bør legges til? Elementer som er oversett?
 - Og viktigst, hvordan kan suksesskriterier fra et prosjekt overføres til andre prosjekt i VNS?

Det viktigste grepet her, sett i ettertid, var nok at selve analyseprosessen foregikk sammen med VNS, og i betydelig grad *av VNS selv*. Dette var kanskje også det heldigste grepet vi kunne gjort, uavhengig av omstendighetene. Det medførte at den positive læringsprosessen ble foretatt i organisasjonen, ikke utenfor.

Dermed fikk vi en åpning for at denne vurderingen er starten for en læringsprosess drevet av VNS, og ikke slutten på en læringsprosess drevet av fagfellene og RORG-sekretariatet. Om så vil skje gjenstår å se, men muligheten ligger kanskje bedre til rette enn hva tilfellet har vært i pilotprosessen med SAIH.

VNS har nå, som følge av grepet vi ble nødt til å foreta, stort eierskap til selve analysen, om enn ikke nødvendigvis til anbefalingene. Hva dette vil føre til videre er uvisst, men er selvsagt avhengig av VNS' evne og vilje til å fortsette prosessen internt. Vi i RORG-sekretariatet vil følge nøye med på dette i tiden som kommer, for å vurdere om denne modellen er mer hensiktsmessig enn andre.

Konkret materiell som er vurdert

På oppfordring valgte VNS ut artikler og materiale fra vennskapsarbeid med grupper fra to områder som stadig skaffer pressedeckning; Guatemala og Palestina.

Fellesutvalget for Palestina har også lagd et spesialnummer av sitt medlemsblad hvor vennskapssamarbeid er spesialtemaet, i hovedsak arbeid organisert gjennom VNS' grupper.

Videre var enkelte artikler fra VNS' medlemsblad tatt med.

3. Analyse av suksessfaktorer

3.1 Beskrivelse av prosessen

Som nevnt innledningsvis har analysedelen av denne fagfellevurderingen av VNS basert seg på tre trinn.

Først satte VNS sammen en pakke med de aller beste resultatene fra støtteordningen for Nord/Sør-informasjon, sammen med en kort beskrivelse over hvorfor de mente disse resultatene var særlig bra.

Deretter gikk RORG-sekretariatet, ved Knut, gjennom disse eksemplene, og utarbeidet en analyse over bakenforliggende suksessfaktorer.

Denne analysen ble drøftet, korrigert og utvidet i møter med sekretariatet i VNS, og det endelige produktet fremstod som en felles analyse over hvilke suksessfaktorer vi har identifisert og definert i samarbeid.

Det endelige trinnet kom da med å presentere analysen for fagfellegruppen, til åpen refleksjon, samtale og debatt.

Til slutt satt fagfellegruppen sammen alene, og formulerte noen generelle innspill og anbefalinger til VNS, disse er presentert i kapittel 4.

Her er en forkortet og generalisert presentasjon av suksessfaktorene vi i fellesskap kom frem til:

3.2 Analyse av suksessfaktorer

Det personlige møtet

Vennskap Nord/Sør arbeider med det personlige møtet som hovedmetode. Når særlig disse forutsetningene ligger til rette, blir potensialet for bra informasjonsarbeid realisert:

- De som møtes er interessante for hverandre
 - Ordførere møter ordførere, ressurspersoner møter tilsvarende ressurspersoner. Dette gjør at de kan møtes over felles fagfelt, og det blir en naturlig åpning for at samhandling kan oppstå
 - Ledere i Sør får kommunisere åpent og formidle sin informasjon direkte til oss norsker, med egne ord og prioriteringer

Relevant budskap

Det er særlig to faktorer som er sentrale for at budskapet oppleves som relevant:

- Begge parter må være faktisk og reelt sett meget viktige for hverandre.
 - Budskapet er relevant for mottageren.

- Kontakten og informasjonen peker direkte på konkrete utfordringer og løsninger som det er avgjørende at mottageren får informasjon om, eller som mottageren kan delta i.
- Personene som møtes "har noe å melde"
 - De involverte personene har relevant informasjon for hverandre og for mottageren, og denne informasjonen er bærende for prosjektet.
 - For Nord/Sør-informasjon betyr det at personene har et *relevant budskap om et sentralt Nord/Sør-forhold*.

Refleksjoner og synspunkt på klima og naturvern er spesielt sentralt for norsker, siden Norge er verdens henholdsvis femte største oljeeksportør og tredje største gassseksportør

- Eksempelvis kom mayaer fra Guatemala med et syn på naturvern som egenutvikling, dette er et ganske annerledes syn enn hva vi normalt får i norsk media; vi presenteres ofte med en forestilling om at vi må forsake goder for å begrense vår skadelige innvirkning på naturen. Mayaenes motsatte synspunkt er at vi norsker mangler noe, dvs. harmoni og helhet, på grunn av vårt dårlige forhold til naturen. Dette perspektivet om at vi vil få noe verdifullt som vi mangler, ikke måtte unnvære noe vi ønsker, er et nytt og interessant perspektiv i naturvern/klima-debatten som har manglet en formidlingskanal tidligere.

Løsningsorientering

Informasjonsprosjekter som presenterer muligheter og løsninger for endring, og ikke bare problemer, åpner for mestringsfølelse og eierskap.

- Når mottageren får innsikt i at hun/han er en del av løsningene, ikke bare konfronteres med problemene, kan mottageren aktivisere seg og få delta i løsningene.
- Vennskapssamarbeid som omhandler noe som er direkte viktig for begge parter, altså ikke bare interessant men faktisk av stor betydning for de involverte, produserer meget solid kunnskap og informasjon.
 - Her står urfolkssamarbeid som det mest opplagte eksempelet, men ikke det eneste.

Fremstillinger av mennesker:

Vennskap Nord/Sør ønsker å få frem menneskene i Sør, i stedet for å la dem forsvinne i de store strukturene. Det beste informasjonsarbeidet klarer dette på mottagersiden også, hvor mottageren kan identifisere seg som viktig og relevant for en løsning eller en problemstilling.

- Sørgrupper og nordgrupper både trenger og søker internasjonale relasjoner

- For mange undertrykte og marginaliserte grupper er det faktisk en solidaritetshandling å anerkjenne deres eksistens.
- At mennesker i Sør vektlegger møtet og besøket som det sentrale, altså kontakt mer enn penger, er et viktig bidrag til vårt bistandsfokuserende verdenssyn
- Klare relasjoner mellom Norge og det spesifikke samfunnet i Sør aktualiserer møtet/reisen og informasjonen disse menneskene utveksler

Strategiske valg

Vennskap Nord/Sør har, i likhet med de fleste andre organisasjoner, begrensede midler. De vennsgruppene som tenker strategisk i forhold til informasjonsvirksomhet har fått gode resultater. Av de utvalgte eksemplene synes mye av informasjonsresultatene å komme i forbindelse med diverse arrangementer. Disse arrangementene foregår i sammenheng med prosesser utenfor vennsgruppene. Vennsgruppene blir således en komplimenterende struktur, som spiller inn i en eksisterende relasjon. Dette gjør at informasjonsarbeidet kan virke utdypende og utfyllende, heller enn å dra hele lasset alene.

- Å legge prosjekter sammen med andre relevante arrangementer gjør informasjonen aktuell, den når ut på et dypt plan til et stort publikum.
 - Her igjen er det sentrale at personer som er viktige for hverandre treffes, mennesker som det er relevant å lytte til under nettopp dette arrangementet.
 - Når vennsgruppene legges i kombinasjon med andre viktige arrangementer hvor informasjon er avgjørende, blir informasjonen også ønsket av media og andre eksterne informasjonsspredere.
- Når for eksempel urfolkstema tas opp i Norge og Guatemala, er vennsgruppene samarbeidskanal for utveksling og solidaritet
 - Samenes relativt store politiske suksess skaper forståelse for urfolk andre steder, som i Guatemala
 - Dette er to grupper under betydelig press fra andre grupper i samfunnet. Å se at disse gruppene ikke er alene er viktig for resten av samfunnet; mange kan nok være enige i at mayaene må få ivareta sine rettigheter, og slik kanskje bli mer velvillig innstilt overfor våre egne urfolk. Denne informasjonen er altså relevant for utsatte grupper i vårt eget samfunn
- Å forankre prosjekter i relevante fagmiljø gir gjennomslagskraft.
 - Forankring i fagmiljøer gir større sannsynlighet for at prosjektet faktisk får en reell samfunnsmessig innvirkning.

4. Anbefalinger fra fagfellene

I fagfellegruppens samtale etter fellesmøtet kom det en rekke synspunkter og innspill. Det var to hovedtemaer som gikk igjen. Det ene fokuserte på VNS' forhold til Nord/Sør-informasjon, dette er listet under punkt A. Det andre er på hvordan VNS kan opprettholde og utvikle kvalitet i sitt arbeid med Nord/Sør-informasjon, og finnes under punkt B. Videre var det også noen tilbakemeldinger av mer generell karakter, disse er står under punkt C.

Punktene omhandler ikke alltid nye tanker for VNS, og kan med sikkerhet antas å overlape mye med VNS' egne erfaringer og ønsker. Mye kommer også som refleksjoner fra eksisterende arbeid hos VNS, og må forstås supplerende og utdypende refleksjoner fra en relativt åpen læringsprosess.

A. VNS' forhold til Nord/Sør-informasjon

VNS bør klargjøre hva organisasjonen forstår som god Nord/Sør-informasjon. Dette bør innebære å definere hva VNS mener Nord/Sør-informasjon er, og hva som kjennetegner gode Nord/Sør-informasjonsprosjekter i sin egen organisasjon.

- Kom gjerne opp med en egen definisjon gjennom dialog med vennsgruppene og relevante mennesker i Sør.
- Det kan være hensiktsmessig å ikke bare bruke positive definisjoner, altså hva Nord/Sør-informasjon er, men også negative definisjoner, altså hva som ikke er Nord/Sør-informasjon.

VNS oppfordres til å vektlegge prosjektsøknader ut fra om søknaden har gode argumenter for at nettopp dette prosjektet omhandler *et tema som er særlig sentralt og aktuelt*.

- VNS sentralt spiller en meget viktig rolle i læringsprosessen internt i vennsgruppene. VNS bør hele tiden fokusere på å belønne de som fremviser best læring og som klarer å produsere informasjonsresultater av god kvalitet.
- Ikke alle resultater kan være like gode og hensiktsmessige. Sett gjerne opp konkrete analyser over hva som er bra med det beste, og la dem være åpent tilgjengelige for hele nettverket.

Videre oppfordres VNS til å ha tillit til de standpunkt, konklusjoner og målsetninger organisasjonen kommer frem til på de overnevnte utfordringer.

- Legitime prosesser gir solide posisjoner for videre dialog og debatt.

- Vi mener Spor-programmets evne til å sette noen klare mål og følge dem fullt ut er et godt forbilde.

VNS oppfordres også til å teste ut fornyende tiltak innenfor prosjekter som får informasjonsstøtte.

- Noen stikkord til inspirasjon her kan være turneer, kampanjer, grupper som samarbeider om større søknader, eller for eksempel felles prosjekter med andre organisasjoner.
- VNS bør teste ut å gi større beløp til prosjekter av spesielt høy kvalitet, for å kunne vurdere konsekvensene av forskjellige beløpsgrenser.
- Forskjellen på en fornyelse og en utvidelse er at man ikke bare legger til, men også fjerner noe. Fornylingsprosesser innebærer dermed kutte støtte til prosjekter, selv om det aldri er hyggelig. VNS må våge å gjøre smertefulle omprioriteringer på støtte til prosjekter når organisasjonen mener det er nødvendig.

B. VNS' konkrete arbeid og prosjekter med Nord/Sør-informasjon

VNS' metode med personlige møter er en stor og unik styrke, som bør nyttegjøres fullt ut. Penger fra RORG-bevilgningen bør prioriteres til de prosjektene og personlige møtene som VNS selv antar at vil resultere i særlig god Nord/Sør-informasjon. Her tror vi det er viktig å fokusere på *hva slags formidlere* som vil møtes.

- Nord/Sør-informasjon er et relativt smalt og kunnskapskrevende felt. Mennesker har naturlig nok forskjellige evner og budskap som formidlere, både i Norge og andre land. Hvilke formidlere som møtes i hvert enkelt prosjekt, hva slags kunnskap de kommer med og hva slags informasjon disse møtene kan resultere i, er spørsmål VNS alltid bør stille.
- Det er veldig viktig å bevisstgjøre gruppene på *innhold og hensikt* med informasjonsprosjektene. Tydelige mål er viktig for tydelig informasjon, og budskapet må alltid stå i fokus. Dette bør videre være et sentralt kriterium i vurderingen av søknadene.

VNS bør vurdere å bruke *tydeligere og mer eksplisitte kvalitetskriterier* for Nord/Sør-informasjon i søknadspapirene, og kontinuerlig kompetanseheving i gruppene viktig. Gi hefter, introduksjonsmateriale og kvalitetsbyggende tiltak til gruppene *før* søknadene utarbeides, så søknadene kan baseres på denne kunnskapen.

- Å fremheve gode resultater internt sørger for fokus på hva organisasjonen ønsker å videreføre, dette kommer ikke nødvendigvis frem av seg selv i egne sluttrapporter.

- VNS bør ikke henge seg opp i Norads retningslinjer eller la andre administrative forhold stoppe for organisasjonens egen læring. Hvis VNS mener at flere resultater er viktige å ta lærdom fra enn bare de som etterspørres i de offisielle rapportene, bør organisasjonen etablere bærekraftige tiltak for å oppnå dette.
- Forberedelseskurset til Spor-programmet er et godt eksempel på hvordan forberedelser allerede gjøres i VNS, men dette kommer selvsagt an på hvor store midler støtterordningen deler ut.
- Idébyttedagene er et flott tiltak i så måte, og VNS oppfordres til å forsterke dette arbeidet. Idébyttedagene legges nå i forkant av søknadsarbeidet fra vennskapsgruppene, dette er et smart trekk som VNS bør utnytte hele potensialet i, med kursing, veiledning og annet.

Det er i vennskapsgruppene at erfaringene og de menneskelige ressursene finnes, og det er her mye av Nord/Sør-informasjonen utvikles og produseres. Vennskapsgruppene bør involveres i prosessen så mye som mulig, også sett i lys av at kapasiteten i VNS' sekretariat er begrenset.

- En idé kan være et "informasjonsutvalg" med blant annet representanter fra vennskapsgruppene og VNS sentralt, for å bidra til kontinuerlig videreutvikling av kompetansen på Nord/Sør-informasjon i nettverket.
- Et slikt utvalg bør også kunne spille en viktig rolle i å samle inn gode erfaringer, både med konkrete eksempler og hensiktsmessige tilnærminger til informasjonsarbeid i vennskapssamarbeid, samt stimulere til utveksling og samarbeid mellom gruppene.

Nettverkene som vennskapsgruppene og VNS sentralt har, er en av de viktigste ressursene i organisasjonen. Videre er det ikke en ressurs som blir mindre av at andre inkluderes i den, tvert imot. VNS sentralt bør vurdere å gå aktivt inn for å koble nye strukturer og samfunnsgrupper opp mot nettverkene og vennskapsgruppene, som for eksempel spesifikke fagmiljø og utdanningsinstitusjoner.

- VNS anbefales til å oppmuntre til samarbeid mellom informasjonsprosjekter og andre arrangementer, som festivaler og konferanser, for større synergieffekt og bredere kontaktflate.
- Faglig samarbeid virker også som en stor mulighet for en platform for Nord/Sør-informasjon av høy kvalitet, og VNS sentralt oppfordres til å ha en aktiv innstilling mot å se koblinger og promotere samarbeid på et slikt plan.

C. Generelle råd:

Slik fagfellegruppen forstår det, opplever VNS seg i en slags tilpasningsfase i forhold til organisasjonens tilhørighet og rolle i RORG-bevilgningen fra Norad. VNS bør vurdere om Nord/Sør-bevilgningen administreres på et bærekraftig vis, eller om det bør gjøres fornyende grep. Fagfellegruppen vil ikke komme med konkrete forslag eller stille spørsmål direkte rundt administrative løsninger og stillingsprosenter, men presenterer noen generelle betraktninger.

- Under en omstrukturering og nyorientering er det spesielt viktig å etablere løsninger i administrasjonen hos VNS sentralt som sikrer at arbeidet med Nord/Sør-informasjon ikke blir nedprioritert i en heltisk hverdag.
- Det er nyttig å vurdere andre løsninger rundt stillingsprosenter og interne administrative prioriteringer rent hypotetisk, og analysere hvilke fordeler og ulemper disse forskjellige løsningene kan tenkes å ha for den fasen VNS nå er i. Organisasjonen bør foreta seriøse analyser hvor fordeler og ulemper vektas opp mot hverandre, samt kartlegge hvilke erfaringer VNS har gjort så langt med forskjellige valg.
- Hele poenget er å ikke la administrasjonsstrukturen "stivne fast" i gamle løsninger og praktiske tilpasninger, men se på måten man jobber på med et nytt blikk fra tid til annen, spesielt når nye utfordringer viser seg.

Interndokumenter kan være nyttige for oppsummering og videreføring av prosesser. VNS oppfordres til å få ned på papir hva organisasjonen har lært gjennom denne fagfellevurderingen, og beskriv gjerne hva som førte til denne læringsprosessen internt i VNS.

- Dette ligger ganske nært det innledende grepet vi gjorde med å identifisere og analysere suksessfaktorer i VNS informasjonsarbeid. Vi tror VNS har hatt en positiv opplevelse med dette grepet, og oppfordrer til å videreføre metoden i VNS' fortsettelse av denne læringsprosessen.
- I selve skriveprosessen repeterer og konsoliderer man også det man har kommet frem til, og jobber frem en felles forståelse i organisasjonen. Det er også nyttig for kontinuitet og overføringsmulighet til nye ansatte.

Nedsett gjerne en styringsgruppe for Nord/Sør-informasjon for å sikre oppfølging av fagfellevurderingen og videreføre læringsprosessen.

Under prosessen ble det nevnt fra VNS en mulighet for å lage noen "egen-anbefalinger". Dette virker meget lovende, og fagfellegruppen gir VNS honnør for dette innspillet, som vi håper vil realiseres.